



Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (έβδομο τμήμα)

της 8ης Μαρτίου 2018 *

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε αστικές υποθέσεις – Διεθνής δικαιοδοσία και εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις – Κανονισμός (ΕΕ) 1215/2012 – Άρθρο 25 – Ύπαρξη ρήτρας διεθνούς δικαιοδοσίας – Προφορική συμφωνία χωρίς γραπτή επιβεβαίωση – Ρήτρα η οποία περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους πώλησεως που μνημονεύονται σε τιμολόγια – Άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β' – Σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας μεταξύ εταιριών που είναι εγκατεστημένες σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη με αντικείμενο την αγορά τρίτου κράτους μέλους – Άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση – Προσδιορισμός του αρμόδιου δικαστηρίου – Τόπος εκπληρώσεως της χαρακτηριστικής παροχής της συμβάσεως αυτής»

Στην υπόθεση C-64/17,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Tribunal da Relação do Porto (εφετείο του Πόρτο, Πορτογαλία) με απόφαση της 10ης Νοεμβρίου 2016, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 7 Φεβρουαρίου 2017, στο πλαίσιο της δίκης

Saey Home & Garden NV/SA

κατά

Lusavouga-Máquinas e Acessórios Industriais SA,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (έβδομο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Rosas, πρόεδρο τμήματος, C. Toader (εισηγήτρια) και E. Jarašiusas, δικαστές,
γενικός εισαγγελέας: M. Bobek

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Πορτογαλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους L. Inez Fernandes, M. Figueiredo και P. Lacerda,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους M. Wilderspin, καθώς και από τις P. Costa de Oliveira και M. Heller,

κατόπιν της αποφάσεως που έλαβε, αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, να εκδικάσει την υπόθεση χωρίς ανάπτυξη προτάσεων,

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, παράγραφος 1, του άρθρου 7, σημείο 1, και του άρθρου 25 του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (ΕΕ 2012, L 351, σ. 1).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της Saey Home & Garden NV/SA, με έδρα το Βέλγιο, και της Lusavouga-Máquinas e Acessórios Industriais SA (στο εξής: Lusavouga), με έδρα την Πορτογαλία, σχετικά με αγωγή αποζημιώσεως λόγω καταγγελίας της συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας που είχε συναφθεί μεταξύ των εταιριών αυτών και αφορούσε την ισπανική αγορά.

Το νομικό πλαίσιο

- 3 Το άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 προβλέπει τα εξής:

«Με την επιφύλαξη των διατάξεων του παρόντος κανονισμού, τα πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους στο έδαφος κράτους μέλους ενάγονται ενώπιον των δικαστηρίων αυτού του κράτους μέλους, ανεξάρτητα από την ιθαγένειά τους.»

- 4 Το άρθρο 7 του κανονισμού αυτού έχει ως εξής:

«Πρόσωπο που έχει την κατοικία του σε κράτος μέλος μπορεί να εναχθεί σε άλλο κράτος μέλος:

- 1) α) ως προς διαφορές εκ συμβάσεως, ενώπιον του δικαστηρίου του τόπου όπου εκπληρώθηκε ή οφείλει να εκπληρωθεί η παροχή·
β) για τους σκοπούς της εφαρμογής της παρούσας διάταξης και εφόσον δεν συμφωνήθηκε διαφορετικά, ο τόπος εκπλήρωσης της επίδικης παροχής είναι:
 - εφόσον πρόκειται για πώληση εμπορευμάτων ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παράδοση των εμπορευμάτων,
 - εφόσον πρόκειται για παροχή υπηρεσιών ο τόπος του κράτους μέλους όπου, δυνάμει της σύμβασης, έγινε ή έπρεπε να γίνει η παροχή των υπηρεσιών·
- γ) το στοιχείο α' εφαρμόζεται εφόσον δεν εφαρμόζεται το στοιχείο β'.

[...]

- 5) ως προς διαφορές σχετικές με την εκμετάλλευση υποκαταστήματος, πρακτορείου ή κάθε άλλης εγκατάστασης, ενώπιον του δικαστηρίου της τοποθεσίας τους·

[...]».

- 5 Το άρθρο 25, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 7, με τίτλο «Παρέκταση διεθνούς δικαιοδοσίας», του κεφαλαίου II του κανονισμού αυτού, προβλέπει τα εξής:

«1. Αν τα μέρη, ανεξαρτήτως του τόπου κατοικίας τους, συμφώνησαν ότι ένα δικαστήριο ή τα δικαστήρια κράτους μέλους θα δικάζουν τις διαφορές που έχουν προκύψει ή που θα προκύψουν από συγκεκριμένη έννομη σχέση, το δικαστήριο αυτό ή τα δικαστήρια του κράτους αυτού έχουν διεθνή

δικαιοδοσία, εκτός αν η συμφωνία είναι άκυρη ως προς την ουσιαστική της ισχύ της βάσει της νομοθεσίας του οικείου κράτους μέλους. Αυτή η δικαιοδοσία είναι αποκλειστική, εκτός αν τα μέρη συμφώνησαν άλλως. Η συμφωνία διεθνούς δικαιοδοσίας καταρτίζεται:

- α) είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση·
- β) είτε υπό μορφή ανταποκρινόμενη στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις· [...]
- γ) είτε, στο διεθνές εμπόριο, υπό μορφή ανταποκρινόμενη στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνωρίζουν ή οφείλουν να γνωρίζουν και οι οποίες είναι ευρέως γνωστές σ' αυτού του είδους την εμπορική δραστηριότητα και τηρούνται τακτικά από τους συμβαλλόμενους σε συμβάσεις του είδους για το οποίο πρόκειται στη συγκεκριμένη εμπορική δραστηριότητα.

[...]»

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

- 6 Από την υποβληθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία προκύπτει ότι η Lusavouga έχει την έδρα της στην Casia, Aveiro (Πορτογαλία) και ότι οι εγκαταστάσεις της βρίσκονται στην Πορτογαλία. Οι δραστηριότητές της περιλαμβάνουν την εισαγωγή, την εξαγωγή και το χονδρικό εμπόριο μηχανημάτων, εργαλείων και άλλου εξοπλισμού. Το εμπορικό της δίκτυο καλύπτει ιδίως την ισπανική επικράτεια, στην οποία δεν διαθέτει κανένα υποκατάστημα ή εγκατάσταση.
- 7 Η Saey Home & Garden είναι εταιρία με έδρα το Kortrijk (Courtrai) (Βέλγιο), η οποία δραστηριοποιείται στην παραγωγή και την πώληση, μεταξύ άλλων, εξοπλισμού και ειδών κουζίνας που φέρουν το σήμα «Barbecook». Η εταιρία αυτή ομοίως δεν διαθέτει υποκατάστημα ή εγκατάσταση στην ισπανική επικράτεια.
- 8 Στα τέλη του 2013 ή στις αρχές του 2014 οι διάδικοι της κύριας δίκης συνήψαν σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας η οποία είχε ως σκοπό την προώθηση και τη διανομή κατ' αποκλειστικότητα (με εξαίρεση έναν πελάτη), στην Ισπανία, σε επίπεδο εμπόρων λιανικής πώλησης και τελικών καταναλωτών, προϊόντων που παρασκευάζονται υπό το ανωτέρω σήμα.
- 9 Μολονότι κανένα έγγραφο περί συνάψεως της εν λόγω συμβάσεως δεν συντάχθηκε, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η ύπαρξη της εν λόγω συμβάσεως αποδεικνύεται. Στο πλαίσιο της συμβάσεως αυτής, η Lusavouga παρήγγειλε, μεταξύ των μηνών Ιανουαρίου και Ιουλίου του 2014, τα προϊόντα αυτά στη Saey Home & Garden και τα διέθεσε στο εμπόριο στην Ισπανία.
- 10 Με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της 17ης Ιουλίου 2014 η Saey Home & Garden ενημέρωσε τη Lusavouga ότι είχε αποφασίσει να σταματήσει στη μεταξύ τους συνεργασία.
- 11 Στις 19 Ιουνίου 2015 η Lusavouga άσκησε αγωγή κατά της Saey Home & Garden ενώπιον του Tribunal de Comarca de Aveiro (πρωτοδικείου του Aveiro, Πορτογαλία), με αίτημα να υποχρεωθεί η τελευταία να της καταβάλει ποσό 24 000 ευρώ που αντιστοιχεί, αφενός, σε ποσό 10 000 ευρώ για την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε από τις ενέργειες της Saey Home & Garden καθώς και από την πρόωρη και αιφνίδια λύση της συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας και, αφετέρου, σε ποσό 14 000 ευρώ για την αποζημίωση πελατείας.
- 12 Η Saey Home & Garden προέβαλε ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας των πορτογαλικών δικαστηρίων για την εκδίκαση της διαφοράς της κύριας δίκης, υποστηρίζοντας, αφενός, ότι τα σχετικά προϊόντα φορτώθηκαν στο Βέλγιο και ότι η Lusavouga ανέλαβε τη μεταφορά και, αφετέρου, ότι το

σημείο 20 των γενικών όρων που διέπουν τις πωλήσεις των προϊόντων αυτών περιείχε ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας η οποία όριζε ότι τυχόν διαφορές θα επιλυθούν από τα δικαστήρια του Kortrijk (Courtrai), (Βέλγιο).

- 13 Το Tribunal de Comarca de Aveiro (πρωτοδικείο του Aveiro) απέρριψε την ένσταση ελλείψεως διεθνούς δικαιοδοσίας και έκρινε ότι τα πορτογαλικά δικαστήρια είχαν διεθνή δικαιοδοσία βάσει του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1215/2012.
- 14 Η Saey Home & Garden άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, του Tribunal da Relação do Porto (εφετείου του Πόρτο, Πορτογαλία), υποστηρίζοντας, ιδίως, ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας συνεπάγεται την παροχή υπηρεσιών στην Ισπανία, πράγμα το οποίο σημαίνει ότι το εν λόγω κράτος μέλος είναι ο τόπος εκπληρώσεως των συμβατικών υποχρεώσεων. Επιπλέον, κατά τη Saey Home & Garden, η καταχρηστική καταγγελία συμβάσεως εμπίπτει στις «διαφορές εκ συμβάσεως» κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1215/2012, πράγμα που αποκλείει την αρμοδιότητα των πορτογαλικών δικαστηρίων.
- 15 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το ζήτημα που πρέπει να αποσαφηνιστεί είναι αν έχουν διεθνή δικαιοδοσία όσον αφορά τη διαφορά της κύριας δίκης τα πορτογαλικά, τα βελγικά ή τα ισπανικά δικαστήρια. Στην περίπτωση, εξάλλου, που τα πορτογαλικά δικαστήρια είναι αναρμόδια για την εκδίκαση της διαφοράς της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι θα πρέπει να προσδιορίσει αν είναι αρμόδια για την εκδίκαση της εν λόγω διαφοράς τα βελγικά ή τα ισπανικά δικαστήρια.
- 16 Εκτιμώντας ότι η επίλυση της διαφοράς της κύριας δίκης εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του κανονισμού 1215/2012, το Tribunal da Relação do Porto (εφετείο του Πόρτο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
 - «1) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων, σύμφωνα με τον βασικό κανόνα που προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, εκ του λόγου ότι το Βέλγιο είναι η χώρα στην οποία βρίσκεται η έδρα και η πραγματική διοίκηση της εναγομένης;
 - 2) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των πορτογαλικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και γ', του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας και ότι η Πορτογαλία είναι η χώρα στην οποία έπρεπε να έχουν εκπληρωθεί οι εκατέρωθεν συμβατικές υποχρεώσεις;
 - 3) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και γ', του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας και ότι η Ισπανία είναι η χώρα στην οποία έπρεπε να έχουν εκπληρωθεί οι εκατέρωθεν συμβατικές υποχρεώσεις;
 - 4) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των πορτογαλικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση-πλαίσιο εμπορικής αντιπροσωπείας η οποία, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης, συνίσταται σε περισσότερες συμβάσεις πωλήσεως, και εκ του λόγου ότι η παράδοση όλων των πωληθέντων αγαθών έπρεπε να γίνει στην Πορτογαλία, όπου και πράγματι παραδόθηκαν στις 21 Ιανουαρίου 2014;

- 5) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση-πλαίσιο εμπορικής αντιπροσωπείας η οποία, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης, συνίσταται σε περισσότερες συμβάσεις πωλήσεως και εκ του λόγου ότι η παράδοση όλων των πωληθέντων αγαθών έγινε από την εναγομένη προς την ενάγουσα στο Βέλγιο;
- 6) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση-πλαίσιο εμπορικής αντιπροσωπείας η οποία, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης, συνίσταται σε περισσότερες συμβάσεις πωλήσεως και εκ του λόγου ότι όλα τα πωληθέντα αγαθά επρόκειτο να παραδοθούν στην Ισπανία, στο πλαίσιο επιχειρηματικής δραστηριότητας στην εν λόγω χώρα;
- 7) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των πορτογαλικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση-πλαίσιο εμπορικής αντιπροσωπείας η οποία, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης, συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών από την ενάγουσα προς όφελος της εναγομένης και εκ του λόγου ότι η ενάγουσα ανέπτυξε επιχειρηματική δραστηριότητα που εμμέσως αφορά την εναγομένη;
- 8) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχεία α' και β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση-πλαίσιο εμπορικής αντιπροσωπείας, η οποία, όσον αφορά τη σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης, συνίσταται στην παροχή υπηρεσιών από την ενάγουσα προς όφελος της εναγομένης και εκ του λόγου ότι η ενάγουσα ανέπτυξε επιχειρηματική δραστηριότητα που εμμέσως ωφελεί την εναγομένη μέσω δραστηριότητας που ελάμβανε χώρα στην Ισπανία;
- 9) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των πορτογαλικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας και ότι η διαφορά μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης μπορεί να εξομοιωθεί προς διαφορά μεταξύ αντιπροσωπευομένου (εδώ: εντολέα) και αντιπροσώπου εγκατεστημένου στην Πορτογαλία;
- 10) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων, σύμφωνα με το άρθρο 7, σημείο 5, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), εκ του λόγου ότι αφορά σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας και ότι η διαφορά μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης εξομοιώνεται προς διαφορά μεταξύ αντιπροσωπευομένου (εδώ: εντολέα) και αντιπροσώπου, που θεωρείται ότι είναι εγκατεστημένος στην Ισπανία και εκ του λόγου ότι πρόκειται για τη χώρα στην οποία οφείλει να εκπληρώσει τις συμβατικές του υποχρεώσεις;
- 11) Πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των βελγικών δικαστηρίων, και συγκεκριμένα ενώπιον του δικαστηρίου του Kortrijk (Courtrai), σύμφωνα με το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), δεδομένου ότι με το σημείο 20 των γενικών όρων που τυγχάνουν εφαρμογής σε όλες τις πωλήσεις της εναγομένης προς την ενάγουσα τα συμβαλλόμενα μέρη συνήψαν γραπτή συμφωνία παρεκτάσεως της διεθνούς δικαιοδοσίας, η οποία έχει πλήρη ισχύ κατά το βελγικό δίκαιο, και σύμφωνα με την οποία “any dispute of any nature whatsoever shall be the exclusive jurisdiction of the courts of Kortrijk” [αποκλειστικά αρμόδια για την επίλυση κάθε διαφοράς, ανεξαρτήτως της φύσεώς της, θα είναι τα δικαστήρια του Kortrijk];

- 12) Βάσει των διατάξεων των τμημάτων 2 έως 7 του κεφαλαίου II του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των πορτογαλικών δικαστηρίων εκ του λόγου ότι τα βασικά συνδετικά στοιχεία στη συμβατική σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης σχετίζονται με το έδαφος και την έννομη τάξη της Πορτογαλίας;
- 13) Βάσει των διατάξεων των τμημάτων 2 έως 7 του κεφαλαίου II του κανονισμού 1215/2012 (δυνάμει του άρθρου 5, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού), πρέπει η αγωγή να ασκηθεί ενώπιον των ισπανικών δικαστηρίων εκ του λόγου ότι τα βασικά συνδετικά στοιχεία στη συμβατική σχέση μεταξύ της ενάγουσας και της εναγομένης σχετίζονται με το έδαφος και την έννομη τάξη της Ισπανίας;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του παραδεκτού

- 17 Με τις γραπτές παρατηρήσεις τους, η Πορτογαλική Κυβέρνηση και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διατυπώνουν αμφιβολίες σχετικά με το παραδεκτό της παρούσας αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως, για τον λόγο ιδίως ότι η αίτηση αυτή παρουσιάζει ορισμένα κενά, όπως, μεταξύ άλλων, ελλιπή παρουσίαση των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, μη παράθεση εκ μέρους του αιτούντος δικαστηρίου των λόγων που το οδήγησαν να υποβάλει την αίτηση αυτή καθώς και επανάληψη ορισμένων από τα υποβληθέντα ερωτήματα.
- 18 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, τα σχετικά με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ερωτήματα που έχει υποβάλει το εθνικό δικαστήριο εντός του πραγματικού και κανονιστικού πλαισίου το οποίο προσδιορίζει με δική του ευθύνη και την ακρίβεια του οποίου δεν οφείλει να ελέγξει το Δικαστήριο θεωρούνται κατά τεκμήριο λυσιτελή. Το Δικαστήριο μπορεί να αρνηθεί να απαντήσει σε προδικαστικό ερώτημα υποβληθέν από εθνικό δικαστήριο δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ μόνον όταν, ιδίως, δεν τηρούνται οι απαιτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο της αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως που προβλέπονται στο άρθρο 94 του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου ή όταν είναι πρόδηλο ότι η ερμηνεία ή η εκτίμηση του κύρους του κανόνα του δικαίου της Ένωσης που ζητεί το εθνικό δικαστήριο δεν έχει καμία σχέση με το υποστατό ή το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης ή όταν το πρόβλημα είναι υποθετικής φύσεως (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Μαρτίου 2017, Rosneft, C-72/15, EU:C:2017:236, σκέψεις 50 και 155 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 19 Επίσης, από πάγια νομολογία προκύπτει ότι η ανάγκη να δοθεί ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης που να είναι χρήσιμη για τον εθνικό δικαστή απαιτεί να ορίσει αυτός το πραγματικό και κανονιστικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα ερωτήματα που υποβάλλει ή, τουλάχιστον, να εξηγήσει τις πραγματικές περιστάσεις στις οποίες στηρίζονται τα ερωτήματα αυτά. Η απόφαση περί παραπομπής πρέπει επιπλέον να αναφέρει τους συγκεκριμένους λόγους που οδήγησαν τον εθνικό δικαστή να διερωτηθεί ως προς την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης και να θεωρήσει αναγκαία την υποβολή προδικαστικού ερωτήματος στο Δικαστήριο (απόφαση της 14ης Ιουνίου 2017, Online Games κ.λπ., C-685/15, EU:C:2017:452, σκέψη 43 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 20 Εν προκειμένω, η ζητηθείσα ερμηνεία ορισμένων διατάξεων του κανονισμού 1215/2012 έχει άμεση και πραγματική σχέση με το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης, η οποία εξηγείται επαρκώς, οι δε απαντήσεις τις οποίες το Δικαστήριο μπορεί να δώσει στα υποβληθέντα ερωτήματα θα παράσχουν τη δυνατότητα στο αιτούν δικαστήριο να άρει τις αμφιβολίες του και να επιλύσει την ένδικη αυτή διαφορά.
- 21 Επομένως, η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως πρέπει να κριθεί παραδεκτή.

Επί της ουσίας

- 22 Η διεθνής δικαιοδοσία ενός δικαστηρίου ή των δικαστηρίων κράτους μέλους, η οποία συμφωνήθηκε από τους αντισυμβαλλόμενους μέσω ρήτρας παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, είναι, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012, καταρχήν αποκλειστική. Επομένως, πρέπει καταρχάς να δοθεί απάντηση στο ενδέκατο ερώτημα, το οποίο αφορά την ύπαρξη διεθνούς δικαιοδοσίας δυνάμει μιας τέτοιας ρήτρας.

Επί του ενδέκατου ερωτήματος

- 23 Με το ερώτημα αυτό, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινισθεί αν το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας η οποία περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους πώλησεως που μνημονεύονται στα τιμολόγια που εκδίδει ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη ανταποκρίνεται στις επιταγές της διατάξεως αυτής.
- 24 Κατά πάγια νομολογία, οι διατάξεις του άρθρου 25 του κανονισμού 1215/2012, καθόσον αποκλείουν τόσο τη διεθνή δικαιοδοσία που καθορίζεται από τη γενική αρχή της δωσιδικίας της κατοικίας του εναγομένου, η οποία καθιερώνεται στο άρθρο 4 του κανονισμού αυτού, όσο και τις ειδικές δωσιδικίες των άρθρων 7 έως 9, πρέπει να ερμηνεύονται στενά όσον αφορά τις προϋποθέσεις που αυτές θέτουν (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2017, Λεβέντης και Βαφειάς, C-436/16, EU:C:2017:497, σκέψη 39 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 25 Ειδικότερα, το επιληφθέν δικαστήριο οφείλει να εξετάσει, στην αρχή της δίκης, αν για τη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας υπήρξε όντως συγκατάθεση των μερών, η οποία πρέπει να εκδηλώνεται κατά τρόπο σαφή και συγκεκριμένο, λαμβανομένου υπόψη ότι ο τύπος που απαιτείται από το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει ως λειτουργία να εξασφαλίσει ότι αποδεικνύεται πράγματι η συγκατάθεση αυτή (βλ., συναφώς, απόφαση της 28ης Ιουνίου 2017, Λεβέντης και Βαφειάς, C-436/16, EU:C:2017:497, σκέψη 34 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 26 Το άρθρο 25, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1215/2012 προβλέπει ότι η συμφωνία παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να συναφθεί είτε γραπτά είτε προφορικά με γραπτή επιβεβαίωση.
- 27 Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, όταν μια ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι μια τέτοια ρήτρα είναι σύννομη σε περίπτωση κατά την οποία στο ίδιο το κείμενο της υπογραφείσας από τους δύο συμβαλλομένους συμβάσεως γίνεται ρητή παραπομπή στους γενικούς όρους στους οποίους περιλαμβάνεται η εν λόγω ρήτρα (απόφαση της 7ης Ιουλίου 2016, Hőszig, C-222/15, EU:C:2016:525, σκέψη 39 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 28 Εν προκειμένω, όπως προκύπτει από τη δικογραφία που υποβλήθηκε στο Δικαστήριο, η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας συνήφθη προφορικά, χωρίς μεταγενέστερη γραπτή επιβεβαίωση, οι δε γενικοί όροι στους οποίους περιλαμβάνεται η ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας μνημονεύονται μόνο στα τιμολόγια που εξέδωσε η εναγομένη της κύριας δίκης.
- 29 Υπό το πρίσμα των στοιχείων αυτών και λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που υπομνήσθηκε στη σκέψη 27 της παρούσας αποφάσεως, ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις του άρθρου 25, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1215/2012, πράγμα το οποίο, εντούτοις, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.

- 30 Εξάλλου, δεν αμφισβητείται, κατά το αιτούν δικαστήριο, ότι το αντικείμενο της διαφοράς της κύριας δίκης αφορά σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας σε σχέση με την οποία ζητείται αποκατάσταση της ζημίας που απορρέει από την πρόωρη και αιφνίδια καταγγελία, καθώς και αποζημίωση πελατείας για την μη τήρηση της απαιτήσεως οιοονεί αποκλειστικότητας που απορρέει από αυτή. Επομένως, πρέπει να εξακριβωθεί, ομοίως από το αιτούν δικαστήριο, ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας αφορά αυτή την έννομη σχέση. Συγκεκριμένα, ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας περιλαμβανόμενη σε σύμβαση δύναται, καταρχήν, να παράγει έννομα αποτελέσματα μόνο στις σχέσεις μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που συμφώνησαν να συνάψουν τη σύμβαση αυτή (απόφαση της 7ης Φεβρουαρίου 2013, Refcomp, C-543/10, EU:C:2013:62, σκέψη 29).
- 31 Πρέπει να προστεθεί ότι, πέραν των δύο δυνατοτήτων που προβλέπονται στο άρθρο 25, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 1215/2012, το εν λόγω άρθρο 25, παράγραφος 1, ορίζει, στα στοιχεία β' και γ', ότι ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας μπορεί να συναφθεί, αντίστοιχα, υπό μορφή ανταποκρινόμενη στην πρακτική που έχουν καθιερώσει οι συμβαλλόμενοι στις μεταξύ τους σχέσεις, ή υπό μορφή ανταποκρινόμενη στις συνήθειες τις οποίες τα μέρη γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν. Στο αιτούν δικαστήριο εναπόκειται, ενδεχομένως, να εξακριβώσει αν ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας έχει συμφωνηθεί μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης υπό μία από τις ανωτέρω μορφές.
- 32 Επομένως, το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους πωλήσεως που μνημονεύονται σε τιμολόγια τα οποία εκδίδει ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές της διατάξεως αυτής.

Επί των ερωτημάτων από το δεύτερο έως το όγδοο

- 33 Με τα ερωτήματα αυτά, τα οποία πρέπει να εξετασθούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, ως προς την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στο άρθρο 7, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012, προκειμένου να προσδιοριστεί ποιο δικαστήριο είναι αρμόδιο για την εκδίκαση αγωγής αποζημιώσεως σχετικά με την καταγγελία συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας συναφθείσας μεταξύ δύο εταιριών που είναι εγκατεστημένες και δραστηριοποιούνται σε διαφορετικό κράτος μέλος η καθεμία, για την εμπορία προϊόντων στην εθνική αγορά ενός τρίτου κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου καμία από τις εν λόγω εταιρίες δεν διαθέτει υποκατάστημα ή εγκατάσταση.
- 34 Καταρχάς, πρέπει να διευκρινισθεί ότι τα κατά το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', του κανονισμού 1215/2012 κριτήρια συνδέσεως τυγχάνουν εφαρμογής μόνον εφόσον το εθνικό δικαστήριο, το οποίο έχει επιληφθεί διαφοράς που έχει ανακύψει μεταξύ διαδίκων διατηρούντων μεταξύ τους εμπορικές σχέσεις, αποφανθεί ότι οι σχέσεις αυτές στηρίζονται σε «σύμβαση πωλήσεως εμπορευμάτων» ή σε «σύμβαση παροχής υπηρεσιών», κατά την έννοια της διατάξεως αυτής. Ο χαρακτηρισμός αυτός αποκλείει την εφαρμογή του κανόνα διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στο εν λόγω άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού. Πράγματι, λαμβανομένης υπόψη της ιεραρχήσεως μεταξύ των στοιχείων α' και β', η οποία καθορίζεται βάσει του στοιχείου γ' της διατάξεως αυτής, ο κανόνας διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπεται στο εν λόγω στοιχείο α' μπορεί να εφαρμοστεί μόνον εναλλακτικώς και εφόσον δεν συμφωνήθηκε κάτι διαφορετικό σε σχέση με τους κανόνες διεθνούς δικαιοδοσίας που προβλέπονται στο ως άνω στοιχείο β' (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Ιουλίου 2016, Granarolo, C-196/15, EU:C:2016:559, σκέψεις 30 και 31 καθώς και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 35 Πρώτον, πρέπει να ερμηνευθεί το άρθρο 7, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη και δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, προκειμένου να προσδιοριστεί αν μια σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, αποτελεί «σύμβαση πωλήσεως εμπορευμάτων» ή «σύμβαση παροχής υπηρεσιών» κατά την έννοια της διατάξεως αυτής.

- 36 Συναφώς, πρέπει να καθοριστεί η χαρακτηριστική παροχή των συμβάσεων αυτών ως κριτήριο για τον καθορισμό του αρμόδιου δικαστηρίου (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2010, *Car Trim*, C-381/08, EU:C:2010:90, σκέψεις 31 και 32, καθώς και της 15ης Ιουνίου 2017, *Kareda*, C-249/16, EU:C:2017:472, σκέψη 40 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 37 Στο πλαίσιο αυτό, σύμβαση της οποίας η χαρακτηριστική παροχή είναι η παράδοση αγαθού πρέπει να χαρακτηριστεί ως «πώληση εμπορευμάτων», κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012 (βλ., συναφώς, απόφαση της 14ης Ιουλίου 2016, *Granarolo*, C-196/15, EU:C:2016:559, σκέψη 34 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 38 Όσον αφορά το ζήτημα αν μια σύμβαση μπορεί να χαρακτηριστεί ως «σύμβαση παροχής υπηρεσιών», κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, υπενθυμίζεται ότι η έννοια του όρου «υπηρεσίες», κατά τη διάταξη αυτή, συνεπάγεται, τουλάχιστον, ότι το συμβαλλόμενο μέρος που παρέχει τις υπηρεσίες αυτές ασκεί συγκεκριμένη δραστηριότητα έναντι αμοιβής (βλ., συναφώς, απόφαση της 15ης Ιουνίου 2017, *Kareda*, C-249/16, EU:C:2017:472, σκέψη 35 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 39 Όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με την ύπαρξη δραστηριότητας, από τη νομολογία του Δικαστηρίου συνάγεται ότι απαιτεί θετικές πράξεις και όχι απλώς παραλείψεις. Το κριτήριο αυτό αντιστοιχεί, στην περίπτωση συμβάσεως αντιπροσωπείας, στη χαρακτηριστική παροχή που εκπληρώνει ο αντιπρόσωπος ο οποίος, διασφαλίζοντας τη διανομή των προϊόντων του αντιπροσωπευομένου, μετέχει στην ανάπτυξη της εμπορικής τους διαθέσεως. Χάρη στη διασφάλιση εφοδιασμού της οποίας απολαύει βάσει της συμβάσεως αντιπροσωπείας και, ενδεχομένως, χάρη στη συμμετοχή του στην εμπορική στρατηγική του αντιπροσωπευομένου, μεταξύ άλλων στις ενέργειες εμπορικής προώθησής, στοιχεία των οποίων η διαπίστωση εμπίπτει στην αρμοδιότητα του εθνικού δικαστηρίου, ο αντιπρόσωπος είναι σε θέση να προσφέρει στους πελάτες υπηρεσίες και πλεονεκτήματα που δεν μπορεί να προσφέρει ένας απλός μεταπωλητής και, επομένως, να κατακτήσει, προς όφελος των προϊόντων του αντιπροσωπευομένου, μεγαλύτερο μερίδιο της τοπικής αγοράς (βλ., συναφώς, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, σκέψη 38 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία).
- 40 Όσον αφορά το κριτήριο σχετικά με την αμοιβή που παρέχεται ως αντάλλαγμα έναντι μιας δραστηριότητας, υπογραμμίζεται ότι το κριτήριο αυτό δεν πρέπει να νοείται υπό τη στενή έννοια της καταβολής χρηματικού ποσού. Πρέπει να λαμβάνεται υπόψη, αφενός, το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα υπέρ του αντιπροσώπου που απορρέει από την παροχή, βάσει της συμβάσεως που συνήφθη μεταξύ των συμβαλλομένων, αποκλειστικότητας ή οιονεί αποκλειστικότητας στην πώληση των προϊόντων του αντιπροσωπευομένου σε συγκεκριμένη αγορά και, αφετέρου, η ενδεχόμενη αρωγή προς τον αντιπρόσωπο όσον αφορά την πρόσβαση στους διαφημιστικούς χώρους, τη μετάδοση τεχνογνωσίας μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, ή ακόμη ευκολίες πληρωμής, καθόσον το σύνολο των πλεονεκτημάτων αυτών μπορεί να θεωρηθεί ότι συνιστά αμοιβή για τον αντιπρόσωπο (βλ., συναφώς, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, σκέψεις 39 και 40).
- 41 Το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, για τον καθορισμό της διεθνούς δικαιοδοσίας, μια αποκλειστική ή οιονεί αποκλειστική σύμβαση αντιπροσωπείας εμπίπτει, καταρχήν, στην έννοια της «συμβάσεως παροχής υπηρεσιών» (βλ., συναφώς, απόφαση της 19ης Δεκεμβρίου 2013, *Corman-Collins*, C-9/12, EU:C:2013:860, σκέψεις 27, 28 και 41).
- 42 Δεύτερον, υπό την επιφύλαξη της επαληθεύσεως από το αιτούν δικαστήριο ότι η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας μπορεί πράγματι να χαρακτηριστεί ως «σύμβαση παροχής υπηρεσιών», πρέπει να καθοριστεί ο τρόπος εκπληρώσεως της χαρακτηριστικής παροχής της συμβάσεως και το αρμόδιο δικαστήριο για την επίλυση διαφορών σχετικών με αυτή.
- 43 Συναφώς, όπως προκύπτει από την υποβληθείσα ενώπιον του Δικαστηρίου δικογραφία, η επίμαχη στην κύρια δίκη σύμβαση εμπορικής αντιπροσωπείας συνιστά σύμβαση αποκλειστικής διανομής (με εξαίρεση έναν πελάτη) η οποία συνάφθηκε μεταξύ μιας εταιρίας εγκατεστημένης στο Βέλγιο και μιας

άλλης εταιρίας εγκατεστημένης στην Πορτογαλία, για την εμπορία προϊόντων στην ισπανική αγορά, χωρίς καμία από τις εταιρίες αυτές να διαθέτει υποκατάστημα ή εγκατάσταση επί του ισπανικού εδάφους.

- 44 Από τη νομολογία του Δικαστηρίου προκύπτει ότι, σε περίπτωση που υπάρχουν πλείονες τόποι εκπληρώσεως της χαρακτηριστικής παροχής μιας συμβάσεως παροχής υπηρεσιών, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τόπος εκπληρώσεως είναι αυτός ο οποίος, κατά την έννοια του άρθρου 7, σημείο 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1215/2012, διασφαλίζει τον στενότερο σύνδεσμο μεταξύ της συμβάσεως αυτής και του δικαστηρίου που έχει διεθνή δικαιοδοσία, σύνδεσμος ο οποίος υπάρχει κατά κανόνα με τον τόπο της κύριας παροχής των υπηρεσιών (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Μαρτίου 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, EU:C:2010:137, σκέψεις 33 και 34).
- 45 Κατά συνέπεια, δυνάμει της διατάξεως αυτής, σε περίπτωση παροχής υπηρεσιών εντός πλειόνων κρατών μελών, διεθνή δικαιοδοσία για να επιληφθεί του συνόλου των αξιώσεων εκ της συμβάσεως έχει το δικαστήριο του κράτους μέλους εντός του οποίου βρίσκεται ο τόπος της κύριας παροχής υπηρεσιών, όπως προκύπτει από τους όρους της συμβάσεως, και, ελλείψει τέτοιων όρων, από την πραγματική εκτέλεση της συμβάσεως, σε περίπτωση δε αδυναμίας καθορισμού του ως άνω τόπου επί της βάσεως αυτής, το δικαστήριο του τόπου όπου ο παρέχων τις υπηρεσίες έχει την κατοικία του (βλ., συναφώς, απόφαση της 11ης Μαρτίου 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, EU:C:2010:137, σκέψη 43).
- 46 Η ερμηνεία αυτή, η οποία πρέπει επίσης να ισχύσει υπό περιστάσεις όπως αυτές της διαφοράς της κύριας δίκης, ανταποκρίνεται στους σκοπούς της προβλεψιμότητας και της εγγύτητας των οποίων την επίτευξη επιδιώκει ο νομοθέτης της Ένωσης (βλ., συναφώς, αποφάσεις της 25ης Φεβρουαρίου 2010, Car Trim, C-381/08, EU:C:2010:90, σκέψη 48 και εκεί παρατιθέμενη νομολογία, και της 11ης Μαρτίου 2010, Wood Floor Solutions Andreas Domberger, C-19/09, EU:C:2010:137, σκέψεις 41 και 42).
- 47 Κατόπιν του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στα ερωτήματα από το δεύτερο έως το όγδοο, πρέπει να δοθεί απάντηση ότι το άρθρο 7, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι το αρμόδιο δικαστήριο, βάσει της διατάξεως αυτής, για την εκδίκαση αγωγής αποζημιώσεως σχετικά με την καταγγελία συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας συναφθείσας μεταξύ δύο εταιριών που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη, για την εμπορία προϊόντων στην εθνική αγορά ενός τρίτου κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου καμία από τις εν λόγω εταιρίες δεν διαθέτει υποκατάστημα ή εγκατάσταση, είναι εκείνο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο τόπος της κύριας παροχής υπηρεσιών, όπως αυτός προκύπτει από τους όρους της συμβάσεως, καθώς και, ελλείψει τέτοιων όρων, από την πραγματική εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως και, σε περίπτωση αδυναμίας προσδιορισμού επί μιας τέτοιας βάσεως, ο τόπος όπου ο παρέχων τις υπηρεσίες έχει την κατοικία του.

Επί των λοιπών ερωτημάτων

- 48 Λαμβανομένων υπόψη των απαντήσεων που δόθηκαν στα ερωτήματα από το δεύτερο έως το όγδοο, παρέλκει η απάντηση στο πρώτο, το ένατο, το δέκατο, το δωδέκατο και το δέκατο τρίτο ερώτημα.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 49 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (έβδομο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 25, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΕ) 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, έχει την έννοια ότι, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, ρήτρα παρεκτάσεως διεθνούς δικαιοδοσίας, όπως η επίμαχη στην κύρια δίκη, η οποία περιλαμβάνεται στους γενικούς όρους πώλησεως που μνημονεύονται σε τιμολόγια που εκδίδει ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη, δεν ανταποκρίνεται στις επιταγές της διατάξεως αυτής.
- 2) Το άρθρο 7, σημείο 1, του κανονισμού 1215/2012 έχει την έννοια ότι το αρμόδιο δικαστήριο, βάσει της διατάξεως αυτής, για την εκδίκαση αγωγής αποζημιώσεως σχετικά με την καταγγελία συμβάσεως εμπορικής αντιπροσωπείας συναφθείσας μεταξύ δύο εταιριών που εδρεύουν και δραστηριοποιούνται σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη, για την εμπορία προϊόντων στην εθνική αγορά ενός τρίτου κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου καμία από τις εν λόγω εταιρίες δεν διαθέτει υποκατάστημα ή εγκατάσταση, είναι εκείνο του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκεται ο τόπος της κύριας παροχής υπηρεσιών, όπως αυτός προκύπτει από τους όρους της συμβάσεως, καθώς και, ελλείψει τέτοιων όρων, από την πραγματική εκτέλεση της εν λόγω συμβάσεως και, σε περίπτωση αδυναμίας προσδιορισμού επί μιας τέτοιας βάσεως, ο τόπος όπου ο παρέχων τις υπηρεσίες έχει την κατοικία του.

(υπογραφές)